

blive enige om dem, og jeg tvivler meget om, at vi ville blive meget vejledede og oplyste, om man nu lader en Del gejstlige — for det er dog Meningen, at det skal være gejstlige — udtale sig yderligere om disse Spørgsmaal. Desuden have de jo allerede udtalt sig. De have holdt Møder, udgivet Piecer og skrevet i Aviserne — vi kende det. De Spørgsmaal, der kunne komme frem ved denne Sags Behandling, ere vi selv i Stand til at overveje, og det er jo dog os, det vil sige Regeringen og Rigsdagen, der skulle tage Bestemmelsen. At man nu i Løbet af et eller to Aar skulde give de Herrer gejstlige Lejlighed til at diskutere Spørgsmaalene, synes jeg ikke, at der er nogen Grund til, i Særdeleshed, da de jo ikke ere saa overmaade indgribende. Men hvad jeg vilde ønske var kommet frem i disse Lovforslag, og hvad jeg haaber, den ærede Kirkeminister ved Lejlighed vil tage op, er Spørgsmaalet om, hvorledes den Masse Borgere, den Masse kristne, som findes her i Landet, men som ikke mene ærligen at kunne bekende sig til den evangelisk-lutherske Kirkes symbolske Bøger, egentlig bør være stillede, hvorledes de egentlig skulde kunne tilfredsstille deres religiøse Trang. Den danske Statistik lærer formodentlig, at et meget overvejende Procenttal af det danske Folk hører til den danske Folkekirke, den evangelisk-lutherske Kirke. Det er vistnok noget som 98 pCt. eller saa, der hører til den. Men hvis nu denne Kirke ikke blot skal være saadan et almindeligt Asyl eller Omnibus, eller hvad man vil kalde det, hvor alle, som ikke høre andetsteds hen, kunne gaa ind, uden at det tages alvorligt med deres Tro, saa maa dens Læresætninger dog følges. Nu vide vi jo alle, at der her i det danske Folk er — jeg kan vel sige et Flertal —, der ikke tror hverken paa den nikæniske eller den athanasianske eller paa den augsburgske Trosbekendelse. De tro simpelt hen ikke paa den. De tro ikke paa den ubesmittede Undfangelse, de tro ikke paa Himmelfarten, de tro ikke paa alle disse Dogmer, og alligevel ere de Medlemmer af Folkekirken. De kunne ikke jages ud, de ere der nu en Gang. Der er mange, der ere fuldstændige Ateister, der er mange, der slet ikke have nogen religiøs Overbevisning. Dem regner jeg ikke saa meget, de interessere mig ikke. Men der er mange ærlige Mænd og Kvinder her i Landet, som virkelig mene det alvorlig med deres Religion, men som paa et eller flere væsentlige eller maaske uvæsentlige Punkter skille

sig fra den evangelisk-lutherske Trosbekendelse, dens kanoniske Bøger og Symboler. Hvor skulde de gaa hen? Ja, de kunne jo, svarer man, træde ud af Folkekirken, det staar dem frit for. De kunne saa danne Menigheder og antage deres egne Præster; vi have jo Religionsfrihed her i Landet. Ja, det er alt sammen meget godt, men der er blot det ved det, at man paabyrder derved disse danske Mænd og Kvinder en meget betydelig Udgift, medens de, der af Sløjhed eller andre Grunde forblive i Folkekirken, faa alt ved Hjælp af offentlige Midler, der beløbe sig til mange Millioner; jeg antager, at det, der er henlagt til Brug for Folkekirken her i Landet, naar man regner alting med, baade Kirker, Præstegaarde og Tiender osv., løber op til et Par Hundrede eller halvandet Hundrede Millioner Kroner. Hvorfor skal en enkelt Del af den danske Nation, hvoraf kun faa mene det alvorlig med deres evangelisk-lutherske Bekendelse, og andre slet ikke mene noget alvorligt, vedblive at nyde godt af denne store Formue? Var det saa endda en Formue, som fra Alders Tid hørte den lutherske Kirke til, var den endda den evangelisk-lutherske Kirkes Ejendomsret undergivet, kunde det lade sig høre. Men i ingen af disse Henseender forholder det sig som forudsat. Jeg tror ikke, at man kan paastaa, at den saakaldte Kirkeformue, disse forskellige Bestanddele tilhøre den evangelisk-lutherske Folkekirke, de tilhøre den danske Stat, den danske Konge. De tilhøre ikke Folkekirken, og det er navnlig ikke den evangelisk-lutherske Folkekirke, der har skabt eller tilvejebragt Formuen, nej, det er den romersk-katolske Kirke, der har samlet den i sin Tid og samlet betydelig mere, end der nu er henlagt til kirkelige Formaal, idet jo paa Reformationstiden baade Konge og Adelsmænd benyttede Lejligheden til at plyndre Kirken. Jeg spørger saa: Hvad Ret have de Borgere her i Landet, som sige, at de bekende sig til den augsburgske Konfession, fremfor andre til at faa deres religiøse Trang og Tarv tilfredsstillet netop ved disse Midler? Dette Spørgsmaal er jo allerede rejst og vil fremdeles blive rejst, saa snart der er Folk, der virkelig mene det alvorligt med deres Religions Udøvelse og med deres Tro og derfor sige: Nej, vi kunne ikke tro paa alle disse Symboler, vi afvige paa væsentlige Punkter, vi vedblive at være kristne, men vi paastaa, at vi kunne godt være kristne, fordi vi ikke tro paa den augsburgske Konfession. Hvad